

Karate,

geschiedenis en
achtergronden

MET UITGEBREIDE JAPANSE WOORDENLIJST

Dick van Belle

Ingevolge de Auteurswet mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze dan ook en evenmin in een retrieval system worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Schending van de Auteurswet kan leiden tot zowel civielrechtelijke als strafrechtelijke procedures.

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	5
WAT IS KARATE?.....	7
KARATE, EEN GESCHIEDENIS VAN MYTHEN EN LEGENDEN.....	9
TAOISME.....	9
BOEDDHISME.....	11
SHAOLIN.....	14
TEMPELBOKSEN.....	16
OKINAWA.....	17
ITOSU en het raadsel van de "verloren kata" Channan.....	18
FUNAKOSHI.....	20
JAPAN EN SHINTO.....	21
ONTWIKKELINGEN.....	23
OTSUKA en WADO RYU.....	25
KATA.....	30
UKE NO KATA.....	33
DE WEG NAAR DE WITTE BAND.....	36
BUKAI - rangen.....	36
DOJO EN ETIQUETTE.....	38
DOJO.....	38
ETIQUETTE OF DOJO KUN.....	38
ALGEMEEN TRADITIONEEL DOJO REGLEMENT.....	40
TITULATUUR.....	40
TELLEN, KLEUREN, RICHTINGEN EN MATEN.....	41
HOOFD-TELWOORDEN.....	41
RANG-TELWOORDEN.....	41
GRADATIES.....	41
KLEUREN.....	41
MEER OVER HET TELLEN.....	42
RICHTINGEN.....	43
MATEN.....	43
Lengtematen.....	43
Vlaktematen.....	43
COMMANDO'S EN WEDSTRIJDTERMEN.....	44
COMMANDO'S.....	44
WEDSTRIJDTERMEN.....	45
JAPANSE WOORDENLIJST.....	46

VOORWOORD

Dit boekje is voor iedere karateka die iets meer van de geschiedenis en (vaak filosofische) achtergronden wil weten. Hoewel veel research op een dood spoor raakte, heb ik voor mijzelf het gevoel een redelijk betrouwbaar verhaal te hebben gemaakt. Ik ben mij er echter van bewust dat duizenden jaren niet in enkele tientallen bladzijden zijn te beschrijven. Er is ongetwijfeld nog veel meer over karate te vertellen. Toch vertrouw ik er op dat dit boekje u een goede indruk kan geven over het ontstaan van onze sport. Dit boekje is geschreven vanuit mijn Wado Ryu achtergrond. Mocht er over diverse termen onduidelijkheid zijn, dan kunt u aannemen dat ik de betekenis die Wado Ryu hieraan toekent heb gebruikt. Ook is er een hoofdstuk over Wado Ryu opgenomen en is het hoofdstuk over kata gebaseerd op deze stijl. In principe is dit boekje echter voor alle stijlen geschreven. Immers, de geschiedenis, gradaties, etiquette en dergelijke zijn voor alle stijlen vrijwel identiek. Gegevens over techniek treft u in dit boekje niet aan. Wie karate wil leren, doet dat niet uit een boekje! Karate leert u alleen bij een goede sportschool of -vereniging. U zult mij dan ook regelmatig zien trainen bij Wado Ryu Kampen. De dojo is écht de enige plaats om karate te leren. Mocht u nog geen karate beoefenen, maar heeft dit boekje uw interesse opgewekt, ga dan gerust eens naar een goede sportschool. Uiteraard besef ik goed dat dit boekje uw sportieve prestaties niet zal verbeteren. Om een topsporter te worden kunt u heel goed zonder dit boekje. Karate is inmiddels weer sterk veranderd en vele tradities zijn afgeschaft. Veel mensen vinden het echter leuk zich in hun sport te verdiepen. Ik hoop dat u er veel plezier van zult hebben!

Dick van Belle, 1998.

Bij de tweede oplage

Naar aanleiding van opbouwende kritiek van lezers is de tekst hier en daar gewijzigd. Zo stond er bijvoorbeeld een verkeerde geboorteplaats van Otsuka vermeld. Iedereen die mij op dergelijke fouten geattendeerd heeft: hartelijk dank! Ook werd mij de vraag gesteld, of ik zelf traditioneel ben ingesteld. Persoonlijk vind ik dat karate geen Japanse aangelegenheid meer is, maar een mondiale. Ik zou er geen bezwaar tegen hebben om alle Japanse termen te vervangen door Engelse. Maar dat neemt niet weg dat ik de geschiedenis en achtergronden van het karate bijzonder interessant vind. Inmiddels heeft Wado Ryu een schitterende website: www.wado-ryu.nl, beslist een bezoekje waard... Daarnaast assisteer ik nu ook bij Kojinsei in Genemuiden. Ook Kojinsei heeft een eigen website: www.kojinsei.nl, ook zeker een bezoekje waard!

Dick van Belle, 2006.

Voor reacties op dit boekje kunt u e-mailen naar karate@vanbelle.nl

WAT IS KARATE?

Kara Te of Kara Te Do. De vertaling is zo simpel: Kara betekent leeg, Te betekent hand en Do betekent weg. "Lege Hand" of Weg van de "Lege Hand" dus. Karate is dus een manier om met lege handen te vechten. De karateka (betekent: "beoefenaar") is in staat om met zijn handen en voeten zijn tegenstander levensgevaarlijk letsel toe te brengen. Karate is dus een echte krijgskunst. Of is dit niet helemaal waar? Ten eerste het begrip krijgskunst. Krijg betekent (net als het Duitse Krieg) oorlog. Oorlog voeren tot een kunst verheffen? Dagelijks krijgen we berichten binnen over de verschrikkingen. Is dit kunst? Moet het begrip krijgskunst niet snel uit onze woordenschat verdwijnen? Karate biedt geen ruimte om oorlogs-strategieën te ontwikkelen en kan dus geen krijgskunst heten. Wel zouden we over een vechtkunst kunnen spreken. Hoewel we ook hier weer vastlopen op het woord "kunst". Beter is "vechtmethode". Of is karate méér of soms iets heel anders dan de gemiddelde leek denkt? Wat bedoelden de karate-meesters toen ze voor deze naam kozen?

Laten we de grondlegger van het moderne karate eens (vrij) citeren:

Zoals een spiegel reflecteert wat er voor staat, zoals een stille vallei het kleinste geluid opneemt, zo moet de karateka zijn geest ledigen van zelfzucht en slechtheid, in een poging alles op de juiste wijze op te nemen wat hij tegenkomt.

We zien hier Funakoshi's uitleg van het begrip kara. Funakoshi (en vele andere meesters met hem) beschouwde karate als een manier om het karakter te verbeteren. Laten we het woord Te eens bekijken: hand. Wat betekent dit? Natuurlijk, iedereen weet wat een hand is. Echter, "hand" kan ook symbolisch opgevat worden. In het Nederlands hebben wij begrippen als "handhaven", "een vinger in de pap hebben", "onder de duim houden" en "de touwtjes in handen hebben". In al deze uitdrukkingen komt de hand of een deel er van voor. En eigenlijk altijd met de zelfde betekenis: onder controle hebben, beheersen. Dit is dan ook precies de bedoeling van Te: beheersen, ook (misschien wel vooral) zelfbeheersing. De karateka weet zijn agressie onder controle te houden. Hij vermijdt de strijd als hij kan. Hier komen we bij een tweede uitleg van Kara Te, die overigens goed met die van Funakoshi samen gaat. Kara Te, "lege hand". De karateka gaat met lege handen, dus ongewapend door het leven. Hij wil vrede, hij is misschien wel pacifist te noemen. Zijn eigen agressie uit hij op verantwoorde manier tijdens de trainingen in de dojo (do is "weg"; jo is "plaats". Plaats van de Weg ofwel de trainingszaal dus). Maar als iemand niet wil vechten, waarom kan hij het dan? Wel, als een eventuele agressor aanvalt, zal de karateka de aanval onderscheppen en de aanvaller met gepast geweld tot stoppen dwingen. Als een aanvaller merkt dat zijn "slachtoffer" weerbaar is, is de kans groot dat hij van verder geweld af ziet. De karateka is dus in staat in korte tijd de vrede weer te herstellen. Zonder rancune. Karate wordt dus gebruikt als verdediging om erger geweld te voorkomen. De samurai kenden de volgende uitdrukkingen:

Satsujin no Ken
Katsujin no Ken

Satsujin no Ken (het zwaard dat leven neemt) wordt door middel van Seishin Tanren

(mentale training) omgevormd tot Katsujin no Ken (het zwaard dat leven schenkt). Ze bedoelden hiermee dat de destructieve eigenschappen van het zwaard omgezet moeten worden om het leven (en dus zich zelf en ook anderen) te beschermen (het karakter vormende element dus). Bodidharma noemde dit Wu Te. Daarnaast is karate een sport geworden; eerlijk spel, zoals mensen met elkaar stoeien zonder elkaar te willen kwetsen. En dan niet te vergeten dat bij karate enorm veel verschillende spieren gebruikt worden, zodat het lichaam in een uitstekende conditie gehouden kan worden. Karate kan tot op hoge leeftijd beoefend worden. Juist door dit gezond intensief bezig zijn nemen de stress-kansen af, zodat de karateka psychisch ook enorm sterk kan worden. En omdat hij zijn slechte eigenschappen als agressie gecontroleerd uit zal zijn karakter inderdaad verbeteren. Nu naar de praktijk. Is karate een goede vorm van zelfverdediging? Funakoshi zette de Japanse mariniers (die goed in jujutsu getraind waren) tijdens een demonstratie flink te kijk door hen stuk voor stuk te verslaan. En dat terwijl hij kumite-wedstrijden absoluut niet toestond en dus ook geen praktische ervaring in het gevecht had! Als we echter de sportblessures bekijken, dan blijkt dat het overgrote deel er van ontstaan is door ongecontroleerde bewegingen van de tegenstander. Als men op straat wordt overvallen, dan heeft men juist met dit soort vreemde bewegingen te maken! Of men veel ervaring in kumite-wedstrijden heeft of niet: men zal karate uitsluitend als zelfverdediging kunnen gebruiken als men de technieken goed bestudeerd en weet te converteren naar de dagelijkse praktijk. Dan de stelling "karate is bewegend Zen". Voor diverse karateka is karate een middel om hun geest helder te maken. Zij zien karate als een bewegende vorm van meditatie. Daarnaast zijn er de karateka die karate uitsluitend als hun sport zien en er op die manier veel plezier aan beleven. Wie doet het nu goed? Degene die karate als zelfverdediging beoefend, degene die de diepere filosofische betekenis zoekt of degene die karate als sport beoefend? Wel, ze doen het alle drie goed, ieder op hun eigen manier. Karate is niet dogmatisch. Karate is wat iemand er zelf in legt en uit haalt! Daarom is het verschil in de diverse karatestijlen te verwaarlozen bij het verschil van karatebeoefening en -beleving van de verschillende karateka. Ieder heeft zijn eigen Kara Te Do. Want (zoals het Zen-boeddhisme leert) een weg is niet, maar ontstaat door hem te begaan.